

—germà semític del nom hebreu que donà el de *Moisés*—, aplegat amb del castell: *ḥiṣn Mūsā* ‘castell de Mussa’. Des del temps de la caiguda d'Espanya per obra del famós general d'aquest nom restà usat molt generalment entre els nostres moros: p. ex. la Tekmila del valencià Abenalabbar ens dona notícies (nº 2640) dels fets i obra de *Sa'ī Ben 'Abd-al-Mālik Ben Mūsā*. La *u* persisteix durablement en les mencions medievals, com hem vist, si bé ja aviat, ací i allà, alterada en *-mossa*, ajudant al timbre indistint de la vocal aràbiga, una natural etim. pop. (*mus/mos* d'*esmussar*, *mos* de MORDERE etc.) per ventura afavorida en els medis eclesiàstics. Ja en la butlla de 1248, com sigui que ja ajudava a cobrir i enterrar el caràcter islàmic del nom.

No ens cal donar gaire bibliografia d'un lloc i nom tan cèlebre: Antoni Llorens, *Real Cartuja de Jesús Nazareno de Valldemossa, en la Isla de Mall.*, 97 pp., 8º, Palma 1929. Sobre una de les més devotes ermites, la de la Trinitat de Valldemossa, l'opuscle *Ermities de Mallorca*, en «Panorama Balear» pp. 1-4. I el llibre de Coloma Rosselló, *Valldemossines* (*Bibl. Pop. de L'Avenç*) d'històries i narracions saboroses i gentilment escrites.

HOMÒNIMS provinents del mateix NP. A Mallorca: *L'hort de Mossa*, sementer de Mortitxet, en te. de Pollença (XLI, 14.17). D'aquí potser: Nadal Cànoves de Mossa, c. l'a. 1760 (JMBover, *Bi. Escr. Bal.*, § 453).

Font de *Muça*, te. Benifaió d'Espioca, val. central (GGRV, *Val.* II, 219; *An. del C. Cult. Val.* VIII, 183). Corral de *Mòssi*, te. Riba-roja de Túria, probablement provinent d'un adjectiu nisba derivat del NP, que pogué ser (forma analògica, vulgar) *mūsai*, amb l'accent retrotret: *mūsai*.

Combinats amb *Bāni* 'fills de': a Eivissa, la vénda de *Benimussa*, parr. de St. Josep. Segons un doc. de 1763, localitzen el Port del Torrent, «en Benimussa», al Nord de *Cala Vadella* (Macabich, *Feudalismo*, p. 48); oralment: *vināmūsā*, (XXXIX, 10, 11), a l'O. del Port del Torrent (XXXIX, 9). A la Marina valenciana *Benimuça* prop de *Beniardà*, segons un doc. de 1325 (A.C.A., reg. 227, fº 154). I amb pintoresca etimologia popular: *La Bonamossa*, pda. de Beneixama (XXXVI) < *Binamossa*.

Vall d'en Bages, V. *Bages* *Valldeneu*, V. *Valldaneu* *Valldeperes*, V. *La Pera* *Valldequers*, V. *Vall* (γ) *Vall de Ros*, V. *Ros*, *Vall de ~*

δn
VALL-DE-ROURES

Vila cabdal del Sud del Matarranya, uns 20 k. a l'O. de Tortosa, regada pel Matarranya a la sortida dels ports de Besseit.

PRON.: *baldeïures* a la vila mateixa, a Mont-roig

i a Torredarques i a Benassal (Ll i) i a Carlares (Ll i, 59; XVI, 8, 12; Ll j, 78; Ll i, 81); amb *ó* a Benassal; *baldeïores* a Cretes, La Tortellada, Besseit, Fòrnols, Fresneda, Vall de Tormo i Arenys (alguns amb *-ld*: xv, 38, 46, 47, XVI, 47, 53, 66). *-ròbres* a la Torre de Vilella, Maella i alguns de Cretes i de la vila mateixa (xvi, 41. 73; xv, 38; Ll i, 67) i Calaceit (xv, 27). *Gentilici*: *baldeïobràn*s a Mont-roig.

MENC. ANT.: a la Cròn. de Jaume I (p. 389) i en Muntaner (cap. IX): *Val de roures*, 1280. *Valderobres* (*Rat. Decim.* II, 103); 1328: *Vayl de Roures* (*BABL* v, 118); 1315: *Vall de Roures* (*CoDoACA* XII, 313); 1470: *Valderrobles* en un doc. ribagorçà (*Bu.Soc. Exc.Ca.* XI, 112); S. XVI: *Valderobres* en Zurita (*RFE* XXXIII, 15 64). (Cf. el meu article, en *E.T.C.* II, 135-6).

Porta molta documentació i dades històriques i modernes del llibre de l'excel·lent erudit vallderourà Matias Pallarès, «La Caja de Valderobres» (o Peña de Asnar La Gaya) Noticias històriques de Valderobres, Fontspatla, Mesquín, Besseit i Torre del Comte, aparegué primer en part l'any 1905 a la *Rev. de Aragón*, VI, 469-70 però continuà com fulletó de *El Eco de Guadalupe* d'Alcanyís, i se'n féu després una tir. a part d'un centenar de pp., pub. a Alcanyís. Es tracta de la que amb nom correcte és La Peña «La Caixa» o Peña d'Asnar Laganya, nom del paladí cristià que es mantingué indòmit als sarraïns en temps d'Anfós el Cast. La rogalia de Vall-de-roures i els pobles que cita Pallarès fou coneguda més tard per Tinença de Vall de-roures (diferent i contigua de la Tinença de Benifassà).

Vall de Serbes, V. *Cérvoles*

δv
VALLDEUFATX, LA ~

Nom d'una pda. de Juncosa de les Garrigues (XII, 7.11). Com que en aquesta comarca no hi ha faigs (probt. mai n'hi ha hagut) i si n'hi hagués la consciència de llur nom hauria impedit la vocalització de la *l* de *del*; deu ser un arabisme disfressat *yadi* *-l-bağğ'* la rambla (o vall seca) del pelegrí.

45 *Valldevià*, V. *Avià*

δw
50 VALLDIGNA

La vall valenciana intermèdia entre el baix Xúquer, la vall alzinera d'*Aigües Vives* i L'Horta de Gandia: comprèn els municipis de Simat, Benifairó i Tavernes de Valldigna. Generalment s'usa sense article: no sols com determinatiu (de *Tavernes* i els altres,